

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ»
ДУНАЙСЬКИЙ ІНСТИТУТ**
(назва факультету, інституту структурного підрозділу)

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Директор ДІ НУ «ОМА»
(керівник факультету, інституту структурного підрозділу)

Чимшир В.І.
(П.І.Б)
2019 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ»**

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)
Галузь знань 27 Транспорт
Спеціальність 271 Річковий та морський транспорт
Спеціалізація 271.01 Експлуатація суднових енергетичних установок
Факультет/ інститут/ структурний підрозділ ДІ НУ «ОМА»
Кафедра гуманітарних дисциплін

2019 рік

Робоча програма навчальної дисципліни « Історія та культура України» розроблена відповідно до освітньої-професійної програми підготовки бакалавра «Експлуатація суднових енергетичних установок».

Розробник: _____Березовська В.В., к.і.н., доцент
(П.І.Б., посада)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри гуманітарних дисциплін

Протокол від «23» вересня 2019 р. № 2

Завідувач кафедри _____Желясков В.Я.
(п.і.б, підпис)

Секретар кафедри _____Березовська В.В.
(п.і.б, підпис)

1. Загальний опис навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Історія та культура України» є вивчення курсантами-студентами історичного минулого українського народу та народів, які історично займають українську етнічну територію, через призму переважно двох проблем:

- боротьбу українського народу за власну державу на прикладі різних історичних періодів;
- модернізація та трансформація українського суспільства та його культури протягом віків. Все це допоможе курсантам-студентам зрозуміти історичний процес на українському підґрунті.

Мова навчання - українська.

Статус дисципліни - обов'язкова.

Навчальна дисципліна забезпечує набуття перелічених нижче компетентностей та досягнення програмних результатів навчання:

- здатність застосовувати знання про історію та культуру у порівняльній характеристиці при розв'язанні задач та практичних проблем у сфері гуманітарного знання.

Програмні результати навчання передбачають здобуття курсантом (студентом) знань, умінь та навичок, необхідних для розв'язування питань пов'язаних з історією та культурою українського народу та народів що проживають на території України.

Кількість кредитів ЄКТС – 4.

Форма підсумкового контролю – іспит.

2. Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Успішне завершення програми навчальної дисципліни «Історія та культура України» передбачає здобуття курсантом (студентом) наступних результатів навчання.

Студенти повинні вміти:

- визначити основні періоди історії України, їх особливості;
- виділяти визначальні події та явища;
- визначати історію соціально-економічних, суспільно-політичних та культурних відносин в Україні;
- визначати роль у вітчизняній історії видатних представників українського народу; здобутки української духовної та матеріальної культури.
- розвивати здібності до міжкультурної комунікації, здатності до спілкування стосовно історії та культури власної Батьківщини, вступати у діалог і взаємодію з іншими за етнічною, культурною, національною і державною ознакою людьми, чия правова культура і засоби спілкування значно відрізняються між собою;
- аналізувати історичні події, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки;
- давати визначення історико-культурних понять;
- самостійно опрацьовувати історичні документи, науково-популярну і довідкову літературу;
- узагальнювати історичний досвід української історії та культури в контексті світових культурно-історичних процесів.

Студенти повинні знати:

- основні періоди історії України, їх особливості, визначальні події та явища;
- історію соціально-економічних, суспільно-політичних та культурних відносин в Україні;
- роль у вітчизняній історії видатних представників українського народу;
- здобутки української духовної та матеріальної культури.

3. Програма, структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Навчальне навантаження (годин)				Відповідність модельному курсу Міжнародної морської організації
	Денна форма навчання				
	Кількість аудиторних годин	Лекції	Практичні і заняття	Лабораторні роботи	
Розділ 1 «Історія та культура України з стародавніх часів і до сьогодення»					
Тема 1. Вступ до історії України. Найдавніші часи в історії України. Культура праслов'ян.	4	2	2		X
Тема 2. Піднесення та занепад Київської Русі. Галицько – Волинська держава. Культура Київської Русі IX- XII ст.	4	2	2		
Тема 3. Українські землі під владою Литви та Польщі (XIV – XVI).	4	2	2		
Тема 4. Національно-визвольна революція українського народу сер. XVII-XVIII ст. Культурні процеси напередодні і в добу козаччини.	4	2	2		
Тема 5. Утворення Української національної держави та політичний лад в Україні у XVIII ст. Культура України XVII-XVIII ст.	4	2	2		
Тема 6. Українські землі у складі Російської та Австро-Угорської імперій в XIX на поч. XX ст. Пробудження національної свідомості українського народу XIX – поч. XX ст.	4	2	2		
Тема 7. Українська революція та громадянська війна 1917-1921 рр. Відродження української культури в період національно-демократичної революції (1917-1920 рр.).					
Тема 8. Радянська Україна в умовах утворення тоталітарного ладу (1920-1930 роки). Культура України в період становлення радянської влади.					
Тема 9. Українська РСР у роки Другої світової війни (1939- 1945 рр.). Культура України у роки II світової війни.					
Тема 10. Українська РСР у другій половині 40-х першій половині 80-х років XX ст. Культура України у повоєнні часи.					
Тема 11. Утвердження незалежної України. Україна в умовах незалежності. Культура в умовах кризи радянської системи, періоду перебудови та становлення незалежності української держави.					
Разом за розділом 1	24	12	12		
Всього аудиторних годин	24				
Самостійна робота (годин) з них на виконання індивідуального завдання	96				
Загальний обсяг годин навчальної дисципліни	120				

4. Теми практичних занять

Назви розділів і тем	Перелік інструментів, обладнання та програмного забезпечення, використання яких передбачає виконання практичних занять (за потребою)
I курс	
Тема 1. Вступ до історії України. Найдавніші часи в історії України.	1.«Історія України» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. В.В. Христенко. – Частина 1 - Одеса: ОНМА 2012. – 93 с. 2.«Історія української культури» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. В.В. Березовська. – Ізмаїл: ІФ ОНМА 2014. – 86 с.
Тема 2. Піднесення та занепад Київської Русі. Галицько – Волинська держава.	1.«Історія України» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. В.В. Христенко. – Частина 1 - Одеса: ОНМА 2012. – 93 с. 2.«Історія української культури» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. В.В. Березовська. – Ізмаїл: ІФ ОНМА 2014. – 86 с.
Тема 3. Українські землі під владою Литви та Польщі (XIV – XVI).	1.«Історія України» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. В.В. Христенко. – Частина 1 - Одеса: ОНМА 2012. – 93 с. 2.«Історія української культури» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. В.В. Березовська. – Ізмаїл: ІФ ОНМА 2014. – 86 с.
Тема 4. Національно-визвольна революція українського народу сер. XVII-XVIII ст.	1.«Історія України» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. В.В. Христенко. – Частина 1 - Одеса: ОНМА 2012. – 93 с. 2.«Історія української культури» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. В.В. Березовська. – Ізмаїл: ІФ ОНМА 2014. – 86 с.
Тема 5. Утворення Української національної держави та політичний лад в Україні у XVIII ст.	1.«Історія України» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. В.В. Христенко. – Частина 1 - Одеса: ОНМА 2012. – 93 с. 2.«Історія української культури» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. В.В. Березовська. – Ізмаїл: ІФ ОНМА 2014. – 86 с.
Тема 6. Українські землі у складі Російської та Австро-Угорської імперій в XIX на поч. XX ст.	1.«Історія України» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. В.В. Христенко. – Частина 1 - Одеса: ОНМА 2012. – 93 с. 2.«Історія української культури» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. В.В. Березовська. – Ізмаїл: ІФ ОНМА 2014. – 86 с.
Тема 7. Українська революція та громадянська війна 1917-1921 рр.	1.«Історія України» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. В.В. Христенко. – Частина 1 - Одеса: ОНМА 2012. – 93 с. 2.«Історія української культури» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. В.В. Березовська. – Ізмаїл: ІФ ОНМА 2014. – 86 с.
Тема 8. Радянська Україна в умовах утворення тоталітарного ладу (1920-1930 роки).	1.«Історія України» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. В.В. Березовська. – Частина 2 - Одеса: ОНМА 2014. – 108 с. 2.«Історія української культури» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної

	роботи курсантів та студентів / Укл. В.В. Березовська. – Ізмаїл: ІФ ОНМА 2014. – 86 с.
Тема 9. Українська РСР у роки Другої світової війни (1939- 1945 рр.)	1.«Історія України» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. В.В. Березовська. – Частина 2 - Одеса: ОНМА 2014. – 108 с. 2.«Історія української культури» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. В.В. Березовська. – Ізмаїл: ІФ ОНМА 2014. – 86 с.
Тема 10. Українська РСР у другій половині 40-х першій половині 80-х років.	1.«Історія України» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. В.В. Березовська. – Частина 2 - Одеса: ОНМА 2014. – 108 с. 2.«Історія української культури» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. В.В. Березовська. – Ізмаїл: ІФ ОНМА 2014. – 86 с.
Тема 11. Утвердження незалежної України. Україна в умовах незалежності.	1.«Історія України» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. В.В. Березовська. – Частина 2 - Одеса: ОНМА 2014. – 108 с. 2.«Історія української культури» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. В.В. Березовська. – Ізмаїл: ІФ ОНМА 2014. – 86 с.

5. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота з навчальної дисципліни «Історія та культура України» включає:

- опрацювання тематичного матеріалу;
- підготовку до практичних занять;
- надання відповідей на тести з тем курсу;
- виконання індивідуальних завдань (рефератів, доповідей);
- самостійне опрацювання окремих розділів навчальної дисципліни.

6. Індивідуальні завдання

Види індивідуальних завдань	Заочна форма навчання
РФ	1

1. Зародження та розвиток родового ладу в Україні.
2. Трипільська культура – найвидатніша культура епохи енеоліту.
3. Скіфія і Сарматія на стародавній карті України.
4. Античні міста-держави і колонії в Криму.
5. Кіммерійці й таври на території України в давнину.
6. Східні слов'яни на території України. Антське царство.
7. Законотворча діяльність Ярослава Мудрого.
8. Зовнішня політика Київської Русі.
9. Король Данило і галицькі бояри.
10. Галицько-Волинська держава у боротьбі із золотоординським ігом.
11. Київська держава за перших князів Рюриковичів (кінець IX-X ст.).
12. Володимир Великий. Запровадження християнства на Русі.
13. Київська Русь за часів Ярослава Мудрого. «Руська правда».
14. Галицько-Волинська держава після смерті Данило Галицького (1264-1340 рр.)
15. Реформи Петра Могили: причини і наслідки.
16. Вплив Крєвської та Городельської уній на українське населення.

17. Люблінська та Берестейська унії в житті українського народу.
18. Гетьман Петро Кононович Конашевич-Сагайдачний – гетьман реєстрового козацтва.
19. Антифеодальні та національно-визвольні повстання українського народу у XVI- XVII ст. (К. Косинського, С. Наливайка, М. Жмайла, Т. Федоровича, П. Бута, Д. Гуні, Я. Острянина).
20. Богдан Хмельницький – видатний державний діяч і полководець, фундатор Української державності.
21. Суть та значення Березневих статей 1654 р. для українського народу.
22. Фактичний та юридичний поділ України на Правобережну та Лівобережну.
23. Політика Петра Дорошенка.
24. Конотопська битва (1659 р.) в історії українського народу.
25. Життя і боротьба гетьмана Петра Дорошенка.
26. Іван Мазепа, людина й історичний діяч.
27. Конституція П. Орлика 1710 р.
28. Гайдамацький та опришківський рух в Україні в 1 пол. XVIII ст. О. Довбуш.
29. Національно-визвольна боротьба українського народу 2 пол. XVIII ст. Коліївщина.
30. Роль Тараса Шевченка в духовному відродженні нації.
31. Валуєвський циркуляр (1863 р.) та Ємський указ (1876 р.): два штрихи російського шовінізму в Україні.
32. Іван Франко в суспільно – політичному житті Галичини.
33. Культурно – освітнє товариство “Просвіта”: створення та діяльність.
34. Українське січове стрілецтво в боротьбі за державність.
35. Столипінська аграрна реформа в Україні та її наслідки.
36. Кирило та Мефодій — просвітники слов'ян.
37. Ярослав Мудрий і культурний розвиток Київської Русі.
38. Літературні пам'ятки Київської Русі.
39. Іван Федоров — першодрукар України.
40. Історія існування Хотинської фортеці.
41. Братства і розвиток культури.
42. Остромирове євангеліє – визначна пам'ятка духовної культури.
43. Полемічна література XVI ст.
44. Внесок Києво-Могилянської академії у розвиток освіти України.
45. Петро Конашевич-Сагайдачний — видатний діяч України.
46. Особливості реформаційного руху в Україні.
47. Культурологічна та просвітницька діяльність Івана Мазепи.
48. Феофан Прокопович — видатний діяч просвітництва і культури.
49. Козацькі літописи.
50. Григорій Сковорода — просвітитель, філософ, поет.
51. Ідеї національного відродження України в діяльності Кирило-Мефодіївського братства.
52. Юліан Бачинський та Микола Міхновський – виразники української національної ідеї.
53. Поширення ідей раннього гуманізму в Україні: Юрій Дрогобич, Павло Русин, Станіслав Оріховський.
54. Острозька вища школа, її внесок у духовну культуру України.
55. Діяльність Львівської братської школи на ниві освіти та духовної культури України.
56. Культурно-просвітницька діяльність Петра Могили.
57. Внесок у збереження мистецької спадщини Осипа Михайловича Дерібаса.
58. Внесок в український кінематограф О. Довженко.
59. Декабристський рух в Україні.
60. Кирило-Мефодіївське товариство – перша політична організація. Т.Г. Шевченко.
61. Піднесення національно-визвольної боротьби в Галичині в 20-30-ті рр. XIX ст. «Руська трійця».
62. Події революції 1848-1849 рр. на західно-українських землях. Головна Руська Рада.
63. Виникнення політичних партій у Західній Україні в кінці XIX ст.

64. «Братство тарасівців», його роль у розвитку українського національно-визвольного руху.
65. Діяльність «Просвіти», Наукового Товариства Шевченка (НТШ), Товариства українських поступовців (ТУП).
66. Діяльність українців у Державних думках.
67. Союз Визволення України, Український легіон січових стрільців та їх діяльність у роки I Світової Війни.
68. Роль та значення Універсалів УЦР.
69. Голова УЦР М.С. Грушевський.
70. Визначний український політичний і громадський діяч В.К. Винниченко.
71. Брестський мир 1918 р. та Ризький договір 1921 р.
72. Гетьманат П. Скоропадського.
73. С. Петлюра та його роль у діяльності Директорії.
74. Президент ЗУНР Є.О. Петрушевич.
75. Роль та значення Акту Злуки УНР та ЗУНР.
76. Тріумф і трагедія Миколи Скрипника.
77. Життєвий шлях митрополита Андрія Шептицького.
78. Сутність політики «воєнного комунізму».
79. Голод 1921-1922 рр.
80. О. Стаханов та стахановський рух.
81. Голодомор 1932-1933 рр.
82. Діяльність ОУН у 30-х роках ХХ ст.
83. Степан Бандера – лідер українського національно-визвольного руху.
84. Рух опору – ОУН – УПА.
85. Молодіжна течія у русі опору у роки II Вітчизняної війни.
86. Тегеранська та Кримська конференції як наслідок II світової війни.
87. Операція «Вісла» 1947 р.
88. Роман Шухевич – як військовий діяч та член УВО-ОУН.
89. Микита Хрущов – відомий державний і партійний діяч СРСР.
90. Політика Л. Брежнєва щодо Української держави.
91. Петро Юхимович Шелест – як захисник української нації.
92. Перший Президент незалежної України – Леонід Макарович Кравчук.
93. Кучма Леонід Данилович – президент 1994-1998 рр. та 1998-2002 рр.
94. Співробітництво України та НАТО.
95. Україна та Європейський Союз.
96. Політичні відносини України та Росії.
97. Дипломатичні відносини України та Польщі.
98. Виборчий блок «Наша Україна» 2001 р. - історія та сучасність.
99. Значення діяльності молодіжної організації «Пора» у «Помаранчевій революції».

7. Методи контролю

Форма семестрового контролю: екзамен усний. Семестровий екзамен – форма підсумкового контролю засвоєння теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни.

Заочна форма навчання

1 курс – іспит усний

Методи контролю повинні забезпечувати демонстрацію та оцінювання результатів навчання за навчальною дисципліною.

Методи демонстрації результатів навчання за навчальною дисципліною

№ з/п	Результати навчання за навчальною дисципліною	Методи демонстрації	Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, які використовуються для демонстрації здобутих результатів навчання за навчальною дисципліною
1	Знання термінологічно-понятійного апарату з історії та культури України.	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	Опрацювання та оцінювання засвоєного теоретичного матеріалу.
2	Знання основних етапів становлення історії та культури України.	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	Виступи, заслуховування (захист) рефератів, доповідей, індивідуальних завдань.
3	Знання національної свідомості, глибоке розуміння багатовікової історії України, шанобливе ставлення до українського народу, його державотворчих, духовно-культурних і трудових традицій	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	Контроль виконання та оцінювання практичних занять.
4	Знання ролі і значення народних мас, визначних політичних, військових і державних діячів, представників української науки, культури, охорони здоров'я, духовенства.	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	Контроль виконання та оцінювання практичних занять, самостійної роботи.
5	Уміння пояснювати	Усна відповідь на питання	Опрацювання та

	значення історичних процесів в процесі гармонійного розвитку особистості та суспільства.	теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	оцінювання засвоєного теоретичного матеріалу.
6	Уміння робити висновки про категорії та основні поняття історії.	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	Контроль виконання та оцінювання практичних занять, самостійної роботи.
7	Уміння пояснювати принципи та методи аналізу історії.	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	Виступи, заслуховування (захист) рефератів, доповідей, індивідуальних завдань.
8	Уміння усвідомлювати суть поняття «історія людства», його особливості розвитку на різних історичних етапах, проаналізувати сучасне трактування цього терміну.	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	Контроль виконання та оцінювання практичних занять, самостійної роботи.
9	Уміння інтерпретувати особливості національної культури українського народу, його духовні цінності та пріоритети.	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	Опрацювання та оцінювання засвоєного теоретичного матеріалу.
10	Уміння аналізувати культурний розвиток України в різні історичні епохи.	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	Контроль виконання та оцінювання практичних занять, самостійної роботи.
11	Уміння аналізувати тенденції розвитку національної культури в контексті світового культурного процесу.	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	Опрацювання та оцінювання засвоєного теоретичного матеріалу.
12	Уміння робити висновки про відродження та перспективи розвитку української культури в умовах державної незалежності.	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	Опрацювання та оцінювання засвоєного теоретичного матеріалу.
13	Уміння визначати	Усна відповідь на питання	Контроль виконання та

	основні форми і напрями розвитку національної культури, види, стилі і жанри мистецтв.	теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	оцінювання практичних занять, самостійної роботи.
14	Уміння вести дискусії з актуальних питань історії, зовнішньої і внутрішньої політики Української держави.	Усна відповідь на питання теоретичного матеріалу; виступ на практичних заняттях; підготовка та захист доповідей, тощо.	Опрацювання та оцінювання засвоєного теоретичного матеріалу.

8. Схема оцінювання (довідник з розподілу оцінок)

Оцінка за шкалою ВНЗ	Оцінка за національною шкалою	Критерії
A	Відмінно / Excellent	<p>демонструє відмінні знання та виконує завдання з незначною кількістю помилок;</p> <p>без допомоги викладача знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності;</p> <p>глибоко та всебічно розкриває зміст питань, які обговорюються, аргументовано та логічно викладає матеріал, володіє культурою мови;</p> <p>показує вміння формулювати висновки та узагальнення за питаннями теми, здатність аналізувати навчальний матеріал;</p> <p>виявляє творчий підхід до виконання індивідуальних проектів і завдань;</p> <p>виконує і акуратно оформлює завдання для самостійної роботи;</p> <p>самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них.</p>
B	Добре / Good	<p>демонструє знання вище середнього рівня та виконує завдання з кількома помилками;</p> <p>знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, поставлених викладачем;</p> <p>розкриває згідно з програмою дисципліни зміст питань, які обговорюються, але допускає окремі неточності;</p> <p>формулює висновки та узагальнення з окремих питань, логічно викладає свої знання;</p> <p>виконує індивідуальні проекти і завдання для самостійної роботи;</p> <p>самостійно визначає окремі цілі власної</p>

Оцінка за шкалою ВНЗ	Оцінка за національною шкалою	Критерії
		навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, вища, ідеї.
C		<p>демонструє знання середнього рівня та виконує завдання з кількома помилками або окремими неточностями;</p> <p>вільно розв'язує задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, добирає аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;</p> <p>розкриває згідно з програмою дисципліни зміст питань, які обговорюються, але не досить повно й аргументовано викладає матеріал;</p> <p>формулює висновки з окремих питань;</p> <p>виконує індивідуальні проекти і завдання для самостійної роботи з певною кількістю помилок;</p> <p>вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, здатний застосовувати його на практиці.</p>
D	Задовільно / Satisfactory	<p>демонструє задовільні знання та виконує завдання з певною кількістю суттєвих недоліків;</p> <p>не виявляє належної активності при обговоренні питань;</p> <p>відповідає на окремі питання;</p> <p>формулює висновки з окремих питань;</p> <p>виконує індивідуальні проекти і завдання для самостійної роботи, але не виявляє належної старанності;</p> <p>може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень.</p>
E		<p>демонструє знання на рівні мінімальних вимог та виконує завдання зі значною кількістю суттєвих недоліків;</p> <p>відповідає на окремі питання, які обговорюються;</p> <p>виконує завдання для самостійної роботи зі значною кількістю суттєвих недоліків;</p> <p>не виявляє належної активності при обговоренні питань;</p> <p>неохайно виконує індивідуальні завдання;</p> <p>володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні.</p>
FX	Незадовільно / Fail	<p>не володіє навчальним матеріалом на рівні мінімальних вимог;</p> <p>не здатний виконати завдання у повному обсязі;</p> <p>поверхнево розкриває зміст питань, які розглядаються, будуючи відповіді на звичайному повторенні навчального матеріалу без його</p>

Оцінка за шкалою ВНЗ	Оцінка за національною шкалою	Критерії
		<p>несміслення; допускає суттєві помилки під час усних та письмових відповідей; неохайно виконує індивідуальні завдання; не виявляє активності на заняттях при обговоренні питань; не виявляє старанності при виконанні завдань для самостійної роботи.</p>

9. Рекомендована література

Основна

1. «Історія України» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. В.В. Христенко. – Частина 1 - Одеса: ОНМА 2012. – 93 с.
2. «Історія України» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. В.В. Березовська. – Частина 2 - Одеса: ОНМА 2014. – 108 с.
3. «Історія української культури» (Текст): методичні вказівки з вивчення дисципліни і організації самостійної роботи курсантів та студентів / Укл. В.В. Березовська. – Ізмаїл: ІФ ОНМА 2014. – 86 с.
4. Баран В. «История Украины». – Л.: «Світ», 2002. – 520 с.
5. Бойко «Історія України». – К.: „Академія”, 2003. – 325 с.
6. Василенко С.Д. „Історія України: навчальна гра – як науково-методичний засіб”. – Одеса. 2003. – 48 с.
7. Василенко С.Д. „Історія України”. – Одеса. 2004. – 87 с.
8. Василенко С.Д. «Історія України: минуле і сучасність». – Одеса, 2005. – 66 с.
9. Василенко С.Д., Чечитко Ю.Т. Історія України. Навчальний посібник. – Одеса: «ВидавІнформ» ОНМА, 2004. – 88 с.
10. Історія України: Методичні вказівки по проведенню семінарських занять для курсантів та студентів напряму підготовки 1003 „Судноводіння і енергетика суден” / М.І. Ярмоленко. – Одеса: ОНМА, 2005. – 36 с.
11. Історія України: Навчально-методичний посібник для семінарських занять / За ред. В.М. Литвина. – К.: Знання, 2006. – 607 с.
12. Історія української та зарубіжної культури: Навч. посіб. / С.М. Клапчук, В.Ф. Остафійчук, Ю.А. Горбань та інші; За ред. С.М. Клапчука, В.Ф. Остафійчука. – 5-те вид., перероб. і доп. – К.: Знання – Прес, 2004. – 358 с.
13. Історія української та зарубіжної культури: Навч. посіб. / С.М. Клапчук. –К.: Знання – Прес, 2001. – 325 с.
14. Кормич Л.І., Багацький В.В. Історія України від найдавніших часів і до XXI століття: навчальний посібник. Видання четверте. – Х.: ООО „Одісей”, 2004. – 480 с.
15. Кормич Л.І., Багацький В.В. Культурологія (історія і теорія світової культури ХХ століття): Навчальний посібник. Видання третє. – Х.: Одісей, 2004. – 304 с.
16. Кузнецова И.В., Донникова И.А., Дорошенко П.Ф. Краткий энциклопедический словарь по культурологии. – Одесса: ОНМА, 2005. – 256 с.
17. Культурологія: Навчальний посібник. А.Р. Баканурський та інші. – К.: ВД „Професіонал”, 2004. – 208 с.
18. Лановик Б.Д., Лазарович М.В. „Історія України”. – К.: „Знання-Прес”, 2001.
19. Маманчук О.І. Актуальні проблеми політичної історії України: Монографія. – К.: КНЕУ, 2005. – 309 с.

20. Михальчук П.А. „Історія України”. – Тернопіль: „Астол”, 2003. - 270 с.
21. Мицик Ю.А., Бажан О.Г., Власов В.С. Історія України: Навчальний посібник для старшокласників. – К.: Вид. дім „Києво-Могилянська академія”, 2005. – 576 с.
22. Панасюк Б.Я. Помаранчева революція в променях національної ідеї: Історико-художній нарис. – К.: КНЕУ, 2006. – 176 с.
23. Русева С.О. „Історія України: проблеми становлення державності”. – Одеса. – 2003. – 122 с.
24. Скрипник В.Н. „История Украины”. – К. 2003. – 245 с.
25. Слюсаренко В.Г., Банченко Б.Б. „Історія України від найдавніших часів до початку ХХ століття”. – К.: „Магістр-S”, 1998.
26. Темко Г.Д. «История Украины» - «Академия», 2003. - 325с.
27. Тешко Г.Д. «История Украины». – К.: «Академия», 2002. – 480 с.
28. Українська та зарубіжна культура: Навч.-метод. посібн. Для самот. Вивч. дисципліни. – Вид. 2-ге, без змін. – К.: КНЕУ, 2006. – 367 с.
29. Уривалкін О.М. Історія України / середина ХІІІ – середина ХVІІ ст.): Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2005. – 284 с.
30. Уривалкін О.М. Таємниці історії України (загадки, події, факти). – К.: КНТ, 2006. – 408 с.
31. Хоменко В.Я. „Українська і світова культура”. – К.: „Україна”, 2002. – 333 с.
32. Чекаленко Л.Д. Зовнішня політика України: Підручник. – К.: Либідь, 2006. – 712 с.
33. Черкашина Н.К. Історія України: від давніх часів до сьогодення: Навчальний посібник. – К.: ВД „Професіонал”, 2005. – 384 с.
34. Шабала Я.М. Історія України. Для випускників шкіл та абітурієнтів: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2005. – 268 с.
35. Шевнюк О.А. „Українська та зарубіжна культура”. – К.: „Знання-Прес”, 2002. – 277 с.
36. Юрій М.Ф. Історія світової та вітчизняної культури: Навчальний посібник. – К.: Дакор, 2007. – 456 с.
37. Юрій М.Ф. Історія України: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2004. – 252 с.

Допоміжна

1. “Русалка Дністрова”. Документи і матеріали. — К., 1989.
2. “Руська трійця” в історії суспільно-політичного руху і культури України. — К., 1987.
3. Антонович В. Про козацький час на Україні. – К., 1991. – 182 с.
4. Апанович О. Розповідь про запорізьких козаків. – К., 1991. – 156 с.
5. Борисенко В.Й. Курс української історії: з найдавніших часів до ХХ століття. 2-ге вид.: Навч. Посібник для студентів неісторичних спеціальностей. – Донецьк: Центр підготовки абітурієнтів, 1998. – 396 с.
6. Брайчевський М. Конспект Історії України. – К., 1993. – 135 с.
7. Брайчевський М. Утверждение христианства на Руси.- К., 1989. – 110 с.
8. В боротьбі за Українську державу: Есеї, спогади, свідчення, літописання, документи другої світової війни. – Л., 1992. – 85 с.
9. Василенко С.Д. Європейський процес і Україна. – Одеса, 1997. – 138 с.
10. Василенко С.Д. Історія України: минуле та сучасність. Навчально-методичний посібник по курсу “Історія України”. – Одеса: ОДМА, 2002. – 66 с.
11. Василенко С.Д. Україна: геополітичні виміри в загальноєвропейському процесі. – Одеса: ОДМА, 2000. – 208 с.
12. Василенко С.Д. Україна: міжнародні зв'язки. Навчально-методичний посібник по курсу “Україна у міжнародних зв'язках”. – Одеса: ОДМА, 2003. – 117 с.
13. Василенко С.Д., Чечитко Ю.Т. Історія України: навчальна гра – як науково – методичний засіб. – Одеса, 2003. – 48 с.
14. Великий українець: матеріали з життя та діяльності М. Грушевського. – К., 1992. (т.1). – 210 с.
15. Воронов І., Пилявець Ю. Голод 1946 -1947 рр. – К., 1991. – 65 с.
16. Гогобуцький В. Запорізьке козацтво. – К., 1994. – 125 с.

17. Грабовський С., Ставріяні С., Шкляр Л. Нариси з історії українського державотворення. К., 1995. – 126 с.
18. Гренджі-Донський В. Під чоботом окупанта // Літопис Червоної калини. – 1991. - № 5. – 64 с.
19. Грищак Я. Нариси історії України: формування модерної української нації XIX – XX ст. – К. 1996. – 45 с.
20. Грушевський М. Історія України – Русі: в 11 т., 12 кн. – К., 1991 – 1999. – 250 с.
21. Грушевський М., Левицький О. Розвідки про церковні відносини на Україні-Русі XVI – XVIII ст. – Л., 1991. – 245 с.
22. Дашкевіч Я. Політичне ошуканство чи провокація? Крах українізації 20 – 30 рр. // Україна вчора і нині. – К., 1993. Т. 1. – 163 с.
23. Дорошенко Д. Нарис історії України. – Л., 1991. – 147 с.
24. Дорошенко Д. Огляд української історіографії. – К., 1996. – 105 с.
25. Єфименко А. История украинского народа. – К., 1990. – 135 с.
26. Исаевич Я. Д. Украинская культура XVIII столетия // Вопр. истории. — 1980. — № 8.
27. История Киева: В 3 т., 4 кн. — К., 1986.
28. Ісаєвич Я. Д. Братства та їх роль в розвитку української культури XVI–XVIII ст. — К., 1966.
29. Ісаєвич Я. Д. Першодрукар Іван Федоров і виникнення друкарства на Україні. — Львів, 1983.
30. Історія Академії наук Української РСР. — К., 1982.
31. Історія культури України / В. А. Бокань та ін. — К., 1993. — Ч. I; 1994. — Ч. II.
32. Історія України. — Львів, 1996.
33. Історія України. Нове бачення: В 2 т. — К., 1996.
34. Історія українського мистецтва. — К., 1966–1970.
35. Історія українського мистецтва: В 6 т. — К., 1964–1968.
36. Історія української літератури: У 2 т. — К., 1988.
37. Каргер М. К. Древний Киев. Очерки по истории материальной культуры древнерусского города: В 2 т. — М.; Л., 1958. — Т. 1; 1961. — Т. 2.
38. Книга і друкарство на Україні. — К., 1964.
39. Коленківський М. Василь Курилик — літописець українських поселенців // Всесвіт. — 1991. — № 11.
40. Костомаров М. Історія України в життєписах визначніших її діячів. К., 1991. – 165 с.
41. Костомаров М. Книга битія українського народу. — К., 1918.
42. Костомаров М. Твори: У 2 т. — К., 1967.
43. Кримский А. Иоанн Вишенский, его жизнь и сочинения: В 5 т. — К., 1972. — Т. 2.
44. Крип'якевич І. Історія української культури / Видання І. Тиктора. — Львів, 1937.
45. Крип'якевич І. Історія України. — Львів, 1992.
46. Лазаревский А. Описание старой Малороссии. — К., 1983.
47. Лазарович М. Історія України. – Тернопіль, 1999. – 158 с.
48. Левицький К. Українські політики Галичини. – Тернопіль, 1996. – 85 с.
49. Ленин В. И. Критические заметки по национальному вопросу // Полн. собр. соч. — Т. 26.
50. Литвин М., Науменко К. Історія ЗУНР. – Л., 1995. – 91 с.
51. Літопис Гадяцького полковника Григорія Граб'янки. — К., 1992.
52. Літопис Руський. — К., 1989.
53. Логвин Г. Н. По Україні. Стародавні мистецькі пам'ятки. — К., 1968.
54. Логвин Г. Н. Украинское искусство X–XVII вв. — М., 1963.
55. Малий словник історії України / В. Смолій, С. Кульчицький, О. Майборода та ін. К., Либідь, 1997. – 464 с.
56. Марченко М. І. Історія української культури. З найдавніших часів до середини XVII ст. — К., 1961.
57. Мистецтво Київської Русі / Упор. Ю. С. Асєєв. — К., 1989.

58. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945-70-ті роки): Підручник. / В.А. Манжол, М.М. Білоусов, Л.Г. Гайдуков та ін. – К., Либідь, 1999. – 558 с.
59. Нариси з історії українського мистецтва. — К., 1980–1984.
60. Нариси історії української інтелігенції: У 3 т. — К., 1994.
61. Народне господарство Української РСР. Стат щорічник. — К., 1982.
62. Народне господарство Української РСР. Стат. щорічник. — К., 1977.
63. Науменко В. До історії указу про заборону українського письменства // Україна. — 1907. — № 5.
64. Неврлий М. Празька поетична школа // Слово і час. — 1995. — № 7.
65. Новітня історія України (1900 – 2000): Підручник / А.Г. Слісаренко, В.І. Гусев, В.М. Литвин та ін. – 2-е вид., переробл. і доповн. – К.: Вища школа, 2002. – 719 с.
66. Оглоблін О. Історіографія // ЕУ. — 2-ге вид. — 1950. — Т. 3.
67. Оглоблін О. Нариси історії капіталізму на Україні. — Харків; К., 1931.
68. Оксюта Я. Міжнародні зв'язки СПУ в 1990 році // Всесвіт. — 1991. — № 6.
69. Павлуцький Г. Г. Історія українського орнаменту. — К., 1927.
70. Пассек Т. С. Искусство трипольских племен (История искусства народов СССР). — М., 1971. — Т. 1.
71. Пащук А. І. Іван Вишенський — мислитель і борець. — Львів, 1990.
72. Петров В. П. Походження українського народу. — К., 1993.
73. Полонська-Василенко Н. Історія України: В 2 т. — К., 1993.
74. Попович М. В. Мироззрение древних славян. — К., 1985.
75. Раппопорт П. А. Русская архитектура X–XIII вв. — Л., 1982.
76. Рудич Ф.М. Україна в сучасному геополітичному просторі. К.: МАУП, 2002. – 488 с.
77. Рыбаков Б. А. Ремесло древней Руси. — М., 1948.
78. Самовидца Летопись о войнах Богдана Хмельницкого и межусобок, бывших в Малой России по его смерти. — К., 1846.
79. Семчишин М. Тисяча років української культури. — Львів, 1993.
80. Сергійчик В. Кого зрадив Мазепа. – К., 1991. – 55 с.
81. Степовик Д. В. Українська графіка XVI–XVIII ст. — К., 1982.
82. Степовик Д. В. Українське мистецтво першої половини XIX ст. — К., 1962.
83. Субтельний О. Україна. Історія. — К., 1992.
84. Таранушенко С. А. Монументальна дерев'яна архітектура Лівобережної України. — К., 1976.
85. Тарас Шевченко. Живопис, графіка. Альбом / Авт.-упор. Д. В. Степовик. — К., 1984.
86. Толочко П. П. Древний Киев. — К., 1983.
87. Толочко П. П. Древняя Русь. — К., 1987.
88. Трипільська культура на Україні. — К., 1926. — Т. 1; 1940. — Т. 2.
89. Україна на зламі тисячоліть. Книга перша. – К.: МАУП, 2000. – 384 с.
90. Україна. Голод 1932–1933 років. За повідомленням британських дипломатів // Всесвіт. — 1989. — № 11.
91. Українська народність. Нариси соціально-економічної і етнополітичної історії. — К., 1990.
92. Франко І. Іван Вишенський і його твори // Зб. тв.: У 50 т. — К., 1981. — Т. 30.
93. Франко І. Історія української літератури // Зб. тв.: У 50 т. — К., 1983. — Т. 40.
94. Франко І. Нарис історії українсько-руської літератури до 1890 р. // Зб. тв.: У 50 т. — К., 1984. — Т. 41.
95. Хвильовий М. Україна чи Малоросія? // Вітчизна. – 1990. – 60 с.
96. Хижняк З. І. Києво-Могилянська Академія. — К., 1981.
97. Хомишин М. Я. Питання етногенезу слов'ян та міжслов'янських зв'язків у львівських хроніках // З історії міжслов'янських зв'язків. — К., 1983.
98. Шевчук Г. М. Культурне будівництво на Україні у 1921–1925 роках. — К., 1963.
99. Щокін Г.В. Концепція соціального розвитку: висновки для України. – К.:МАУП, 2002. – 72 с.
100. Юрченко П. Дерев'яна архітектура України. — К., 1970.

101. Яворницький Д. І. Історія запорозьких козаків. — К., 1993.
102. Яковенко Н. Здобутки і втрати Люблінської унії. // Київська старовина. — 1993. - № 3. — 75 с.
103. Ясевич В. Е. Архитектура Украины на рубеже XIX–XX веков. — К., 1988.

10. Інтернет-ресурси

1. <http://history.org.ua/>
2. <http://litopys.org.ua/>
3. <http://cossackdom.com/>
4. <http://archive.nbuv.gov.ua> Сайт Національної бібліотеки України імені В.Вернадського.
5. <http://history.vn.ua> Шкільна програма з історії (5-12 клас): книги, підручники, довідники та додаткові матеріали.
6. <http://history.vn.ua> Книги та підручники з історії України та всесвітньої історії.
7. <http://istorikznu.at.ua/forum/10> Бібліотека історичного факультету Запорозького національного університету.
8. <http://osvitanet.com.ua> Навчально-методичний сайт ЗАТ "Інститут передових технологій", на якому розміщено інтернет-версії електронних навчальних атласів, контурних карт, стінних карт, підручників з історії, географії, картографії, розробки уроків, методичні рекомендації.
9. <http://ukraine-history.com.ua> Матеріали з історії України: підручники, реферати.
10. <http://ukrlibrary.com.ua> Онлайн-підручники з історії України.
11. <http://ukrmap.su/uk-uh> Навчальний ресурс з історії України, що містить шкільні підручники, історичні мапи та ілюстрації.
12. <http://www.history.org.ua> Сайт Інституту історії України. Електронна бібліотека з історії.
13. <http://www.history.org.ua/?litera&askAbout=journal> Електронні версії випусків та наукових статей "Українського історичного журналу".
14. <http://www.ukrhistory.narod.ru> Українська історична бібліотека.
15. http://www.twirpx.com/files/historic/periodic/visnik_knu/. Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Історія

11. Зміни та доповнення до робочої програми навчальної дисципліни
